

LUCRĂRILE COMISIEI ISTORICE ROMÂNNO-SLOVACE

COMISIA MIXTĂ DE ISTORIE ROMÂNNO-SLOVACĂ ALBA IULIA, 11 – 12 SEPTEMBRIE 2002

Contactele între istoricii români și slovaci au devenit constante de-a lungul anilor. În spiritul protocolului încheiat între cele două Academii, Academia de Științe Slovacă din Bratislava și Academia Română din București, în zilele 11 – 12 septembrie 2002 a avut loc cea de a cincea întâlnire a Comisiei, locul de desfășurare fiind Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia.

Conform uzanțelor în cazul întâlnirilor similare, la Alba Iulia s-a desfășurat simpozionul cu tema: *Rolul bisericii și a vieții religioase în istoria României și Slovaciei în contextul Europei Centrale și de Sud-Est*, tema propusă la întrunirea anterioară ce a avut loc la Bratislava în decembrie 2000.

În cadrul deschiderii oficiale ale lucrărilor Comisiei, cu regret s-a luat la cunoștință, stingerea din viață a președintelui părții române a Comisiei, Acad. Prof. Dr. Pompiliu Teodor, cel care a inițiat ideea revigorării Comisiei. După despărțirea Cehoslovaciei, Prof. Dr. Pompiliu Teodor a fost cel care a făcut demersurile necesare pentru continuarea activității Comisiei cu partea slovacă. Din partea Academiei Române noul președinte al părții române a fost numit Acad. Prof. Dr. Nicolae Edroiu.

Lucrările Comisiei au fost deschise de cei doi președinți, domnul PhDr. Milan Krajčovič, DrSc. și Acad. Prof. Dr. Nicolae Edroiu. Un cuvânt de salut l-a adus și Excelența Sa Ján Šoth, ambasadorul Republicii Slovacă la București, aflat în vizită la Alba Iulia și rectorul Universității „1 Decembrie 1918” Prof. Dr. Iacob Mârza, gazda întrunirii. La desfășurării lucrărilor Comisiei a participat și doamna PhDr. Hildegard Bunčáková, secretar II al Ambasadei Slovaciei. Existând o relație specială a Comisiei istoricilor cu Arhivele din Slovacia și din România, Arhivele Naționale. Direcția județeană a Arhivelor Naționale a contribuit la buna desfășurare a întrunirii.

Sesiunea științifică a fost moderată de reprezentanții părții slovace și române. În dimineața primei zile ale lucrărilor sesiunii științifice s-au prezentat următoarele contribuții în prezența unui public extrem de numeros și interesat, fiind prezentă și delegația Ambasadei Republicii Slovacă ca și reprezentanții Facultății de Teologie Greco-catolică a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, Departamentul Blaj, cadre didactice, studenți și oficialități: Eva Kowalská, *Statul habsburgic și Biserica Reformată în sec. XVI-XVII*, Ioan Chindriș, *Elaborarea Bibliei naționale la români (1550-1795)*, Camil Mureșanu, *Rolul formației teologice în dezvoltarea intelectualității românești din Transilvania*, Miroslav Kamenický, *Ordinile călugărești feminine în Europa Centrală și de Sud-Est în perioada de recatolicizare*, Iacob Mârza, *Biserica și viața religioasă la istoricul Zenovie Pâclișanu (1886-1957)*, Milan Krajčovič, *Începuturile catolicismului politic în Slovacia și alianța românilor, slovacilor și sârbilor în anii '90 ai secolului al XIX-lea*, Teodor Pavel, *Creștinism social și noul activism politic la popoarele central-europene la începutul secolului al XX-lea*, Gheorghe Hristodol, *Istoria bisericii și a religiilor în istoriografia română în perioada 1944-1989*, Michal Barnovský, *Politica religioasă în perioada regimului comunist*.

În a doua zi lucrările sesiunii s-au desfășurat la sediul Arhivelor Naționale din Alba Iulia, invitați fiind directorii Arhivelor din diferite județe, prima comunicare nu a fost prezentată de însuși autorul (care din motive obiective nu a putut veni la Alba Iulia), directorul Direcției Arhivelor de la Bratislava dr. Peter Kartous, *Arhivele bisericesti și posibilitățile de cercetare privind istoria bisericii din Slovacia*, Corneliu Mihail Lungu, *Reflectarea vieții religioase în fondurile și colecțiile arhivistice românești*, Alžbeta Sedliaková, *Operele mai importante din istoriografia slovacă privind istoria bisericii. Românistica în Slovacia în anul 2000. Bibliografie*, Gheorghe Hristodol, *Istoria bisericii în istoriografia română a ultimilor ani*, Eva Mârza, *Cercetările privind istoria Slovaciei efectuate în România în ultimul deceniu*. În cadrul discuțiilor a luat cuvântul și reprezentantul minorității slovace

de la Nădlac, istoricul Dr. Pavol Husárik, discutând despre *Viața religioasă în istoria Slovacilor din România*. Comunicările au fost discutate de participanți, s-au pus numeroase probleme de interes comun, au existat luări de cuvânt și din partea asistenței.

Ședința internă a Comisiei s-a desfășurat în două părți, în data de 10.09 s-a evaluat realizarea obiectivelor protocolului anterior și s-au stabilit noile direcții în vederea organizării întrunirii viitoare. După încheierea sesiunii științifice, în ziua de 12. 09, președinții celor două secțiuni au prezentat cuvântările de încheiere și au evaluat lucrările celui de al V-lea simpozion științific. Prin participarea istoricilor de marcă slovaci și români s-a dezbătut din multe puncte de vedere tematica propusă și s-a formulat protocolul final.

Comisia a constatat îndeplinirea obiectivelor propuse la întrunirea precedentă de la Bratislava, contribuțiile științifice urmau să fie publicate în *Historické štúdie* nr. 42 (apărute într-adevăr pe anul 2002). Partea română a subliniat, că informarea despre întrunirea Comisiei de la Bratislava a publicat-o în *Transylvanian Review*, IX, 2002, nr. 2 și în *Revista istorică* pe anul 2002 aflată sub tipar. Este de menționat că și precedenta întrunire a Comisiei nu a rămas nepublicată, materialele ca și informarea despre lucrările Comisiei de la Alba Iulia au fost publicate în *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, nr. 2-3, 1998-1999.

În finalul părții oficiale a fost semnat protocolul prin care cele două părți ale Comisiei au propus continuarea colaborării, s-au angajat pentru informarea reciprocă privind rezultatele cercetărilor care-i interesează pe istoricii slovaci și români, se va încuraja recenzarea lucrărilor de specialitate. Partea română a anunțat, că în revistele istorice din România *Colloquia*, *Anuarul Institutului de Istorie, Cluj*, *Transylvanian Review* s-a publicat și până acum numeroase recenzii ale cărților de istorie apărute în Slovacia. Comisia s-a ocupat și de pregătirea viitoarei întruniri, care va avea loc în Slovacia în anul 2004 și în acest sens s-a propus de comun acord tema pentru dezbateri: ***Sfârșitul celui de al doilea război mondial și începuturile construcției pașnice în Slovacia și România între anii 1944-1948 în contextul istoriei Europei Centrale și de Sud-Est.***

Vizita colegilor din Slovacia s-a încheiat cu o vizită documentară la monumentele istorice din orașul Alba Iulia și cu o excursie la Mănăstirea Râmeț, care a trezit un deosebit interes al delegației din Slovacia.

EVA MÂRZA

Secretar științific al Comisiei istorice româno-slovace